Algemene introductieles

Documentaire

Deze lesbrief is geschikt voor de volgende leerjaren en onderwijsniveaus:
PO groep 7-8, VO leerjaar 1-6 en mbo. Er zijn vier lesonderdelen en een bijlage:

- Onderdeel A: Introductievragen
- Onderdeel B: Verdiepingsvragen
- Onderdeel C: Praktische opdracht
- Onderdeel D: Extra verdieping voor voortgezet onderwijs en mbo
- Bijlage: Begrippenlijst

Onderdeel A: Introductievragen

Maak klassikaal een woordweb.

1. Wat zijn kenmerken van documentaire?

Toelichting: Documentaire is een filmgenre waarin echte mensen en echte gebeurtenissen worden laten zien. Veelvoorkomende kenmerken zijn: een voice-over (vertelstem), interviews, personages kijken recht in de camera kijken en spreken tegen het publiek. Fictiefilms (speelfilms) kunnen ook over echte gebeurtenissen gaan, maar hierin wordt het verhaal gespeeld door acteurs – het is niet hun echte leven.

Laat leerlingen de volgende vragen in tweetallen of groepjes bespreken. Per groepje koppelt één persoon klassikaal kort terug wat is besproken.

2. Heb je wel eens een documentaire gezien? Zo ja, waar ging deze over en wat heb je ervan onthouden? Zo nee, waarover zou je graag een documentaire zien en waarom?
3. Welke filmgenres ken je? Naar welk genre kijk jij het liefst en waarom?
4. Hoe vaak kijk jij films? En bekijk je ze het liefst in de bioscoop, op televisie, of op je laptop, tablet of mobiele telefoon? Waarom?

Toelichting: Leerlingen/studenten hebben vast wel eens een natuurdocumentaire gezien, of een biografische documentaire over een beroemd persoon. Net zoals er verschillende muzikale genres zijn, bestaan er ook verschillende genres in film. Actie, romantische komedie, anime, documentaire, science fiction: wat kijken zij het liefst? En kunnen ze benoemen welke aspecten van dat genre hen aanspreekt?

Onderdeel B: Verdiepingsvragen

Laat leerlingen individueel nadenken en schrijven over de volgende vragen. Vraag achteraf of iemand iets wil delen over wat is opgeschreven of overwogen.

5. Zou jij het leuk vinden om het hoofdpersonage in een documentaire te zijn? Waarom wel of niet? Schrijf ten minste drie zinnen op.
6. Denk je dat je je anders zou gedragen als je gevolgd werd door een camera? Waarom wel of niet? Schrijf weer ten minste drie zinnen.
7. Welke afspraken zou jij maken met de regisseur van de film? Bedenk er minstens drie. Bijvoorbeeld: ik wil niet gefilmd worden tijdens het sporten of ik wil geen Nederlandstalige muziek in de film.
8. Welke boodschap zou jij het publiek willen meegeven in een documentaire over jouw leven?

Toelichting: Deze vragen zijn bedoeld om leerlingen te laten nadenken over het maakproces van een documentaire. Een documentaire toont weliswaar de realiteit, maar filmmakers – en ook hoofdpersonen – maken heel bewust keuzes over wat wel of niet in de film komt en op welke manier.

Onderdeel C: Praktische opdracht

Deze praktische opdracht kan tijdens de les worden uitgevoerd of als huiswerk worden meegegeven. Afhankelijk van hoeveel tijd en middelen beschikbaar zijn, kun je leerlingen/studenten zelf een vorm laten kiezen, of vooraf bepalen in welke vorm je ze wilt laten werken.

9. Als jouw leven zou worden weergeven in een film, wat voor film zou het dan zijn? Maak een overzicht, in de vorm van een lijstje, tekening, collage, moodboard, video of PowerPoint. Laat zien welke mensen er in de film zouden zitten, welke plaatsen, welke kleuren en welke muziek. Wees creatief – film, ook documentaire, is een kunstvorm!

Onderdeel D: Extra verdieping voor vo en mbo

Spreek met de klas af dat elke hoek van het lokaal een van de volgende antwoorden is: 1. Helemaal mee eens 2. Een beetje mee eens 3. Een beetje mee oneens 4. Helemaal mee eens. Ben jij het eens of oneens met volgende stellingen? Ga in die hoek staan.

10. ‘Een nieuwsbericht is een documentaire’.
11. ‘Er is een verschil tussen films/regisseurs en video's/content creators’.
12. ‘Iedereen kan documentairemaker worden’.

Toelichting: Waar liggen de grenzen tussen fictie, documentaire, videocontent en verslaggeving? Deze grenzen zijn niet heel duidelijk en worden misschien wel steeds onduidelijker. Een belangrijk gegeven is dat we documentaires als artistiek werk beschouwen, als kunst; het zijn films, geen video's. Een regisseur maakt vanuit diens eigen visie bewuste keuzes over cameravoering, muziek en montage, met verschillende doelstellingen: om iets vast of bloot te leggen of ter discussie te stellen, om gevoelens en gedachten uit te drukken, en/of om de kijker te vermaken. Dit kan ook zonder crew, budget en opleiding. Deze opdracht is bedoeld om leerlingen hierover na te laten denken. Je kunt per stelling een aantal leerlingen vragen om toe te lichten waarom ze het eens of oneens zijn met de stelling.

Bijlage: Begrippenlijst

Te downloaden via onderstaande link:

https://cdn2.assets-servd.host/idfa-cms/production/uploads/Institute-Education/IDFA_DocuAlgemeenBegrippenlijst.pdf?dm=1791982928